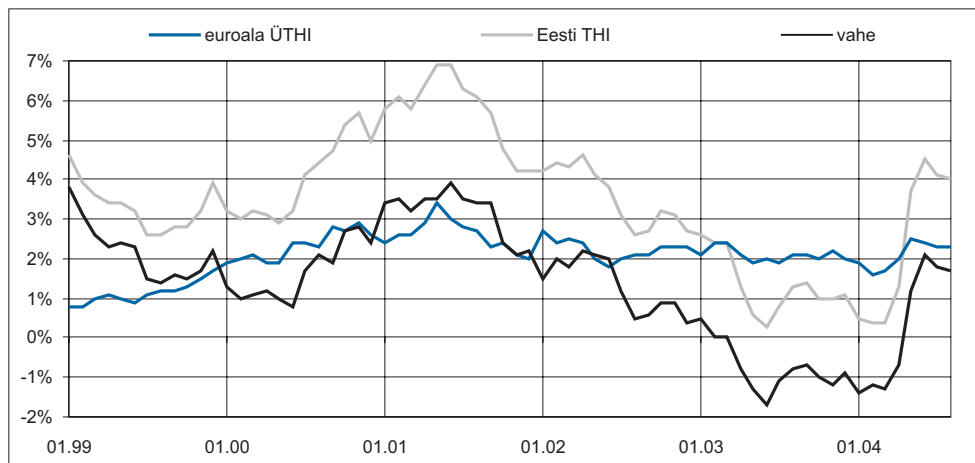

III INFLATSIION

Tarbijahinnaindeks

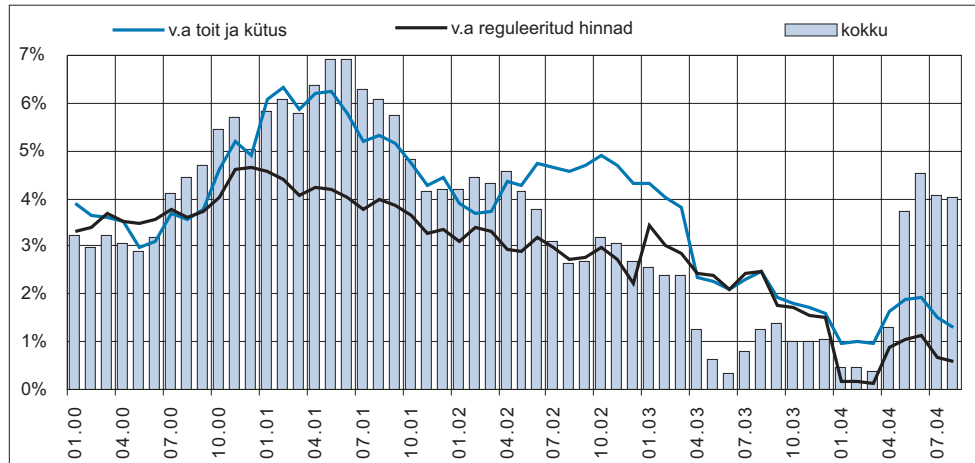
Tarbijahindade aastakasvu madalseis jäi Eestis seekord 2003. aastasse ja tänavuse aasta algusse, mil tarbija ostukorv kallines aastaga kohati isegi alla 1%. Madala hinnatõusu põhjusteks olid eelkõige toiduainete ja kütusehindade odavnemine ning administratiivsete hinnakatsioonide suhteline vähesus 2003. aasta algul. Eesti inflatsioonitempo alanes toiduainete suurema osakaalu tõttu tarbija ostukorvis esmakordselt madalamaks euroala vastavast näitajast (vt joonis 3.1).

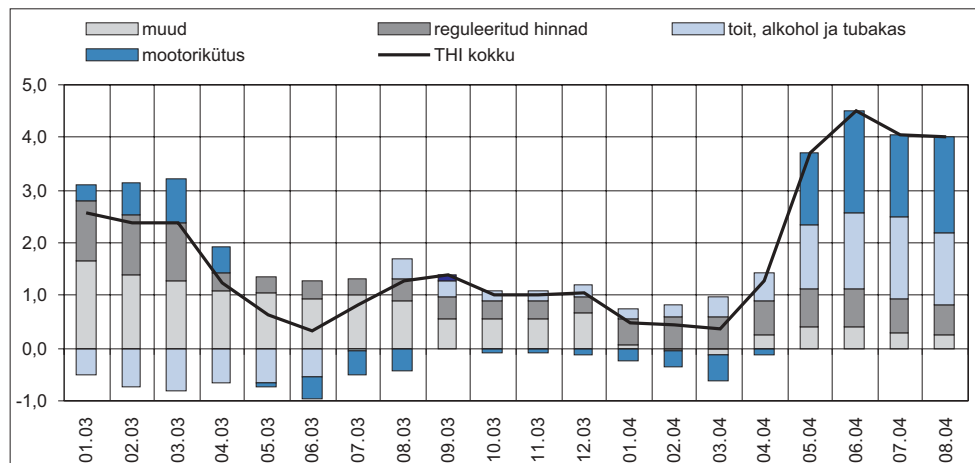
Joonis 3.1. Eesti ja euroala tarbijahindade aastakasv

2004. aasta II kvartalis kiirenes tarbijahindade aastakasv 3,2%ni. See oli eelkõige tingitud Euroopa Liiduga liitumisega kaasnenud hinnataseme ühekordsest tõusust, mida põhjustasid nii ühtsete tollitariifide rakendamine ja Euroopa Liidu eksporditoetuste kaotamine kui ka kütuse aktsiisimaksude harmoneerimine. Lisaks soodustas inflatsiooni kiirenemist nafta maailmaturu hindade kallinemine mais ja juunis. Teise kvartali lõpus kiirenes ka euroala tarbijahindade aastakasv taas üle 2% taseme, kuid see jäi väiksemaks Eesti hinnakasvu kiirenemisest. Nii ületas Eesti inflatsioonitempo alates maist taas euroala vastavat näitajat – II kvartalis keskmiselt 0,9 pp võrra (juunis 2,1 pp).

Kuigi tarbijahindade aastane kasvutempo jäi 4% tasemest kõrgemale veel ka teisel poolaastal, ei saa siiski rääkida laiemast inflatsioonisurve kasvust. Jättes arvestamata toidu- ja kütusehindade kohati ühekordse kallinemise mais-juunis, leidis II kvartalis aset ostukorvi muude komponentide hinnakasvu stabiliseerumine: alusinflatsiooni määr püsis ka juunis allpool 2% taset, langedes juulis 1,5%ni. Lisaks peegeldab aastase THI kasvu püsimine ka 2003. a toiduainete hindade odavnemisest tingitud baasiefekti (vt joonis 3.2 ja joonis 3.3). Mai-juuni suhteliselt suur ühekordne hinnahüpe tähendab siiski seda, et tänavuse aasta keskmine THI kasv võib kujuneda kevadel prognoositud 2,8%st kõrgemaks.

Joonis 3.2. Tarbijahinna kasv

Joonis 3.3. Komponentide mõjuulatused THI kasvus (protsendipunktides)

Analoogselt tarbijahindadega kiirenes toorme kallinemise tõttu II kvartalis ka töötleva tööstuse tootjahinna kasv. Kui mullusel aastal odavnesid nimetatud hinnad 0,2%, siis tänavuse aasta I kvartalis asendus hinnalangus 0,6%se tõusuga. II kvartalis kiirenes see 2,7%ni ja juulis 3,8%ni. Töötleva tööstuse tootjahinnaindeksit mõjutas enim hinnakasv toiduainete, metallitoodete tootmises ning puidutöötlemises.

Töajõukulud

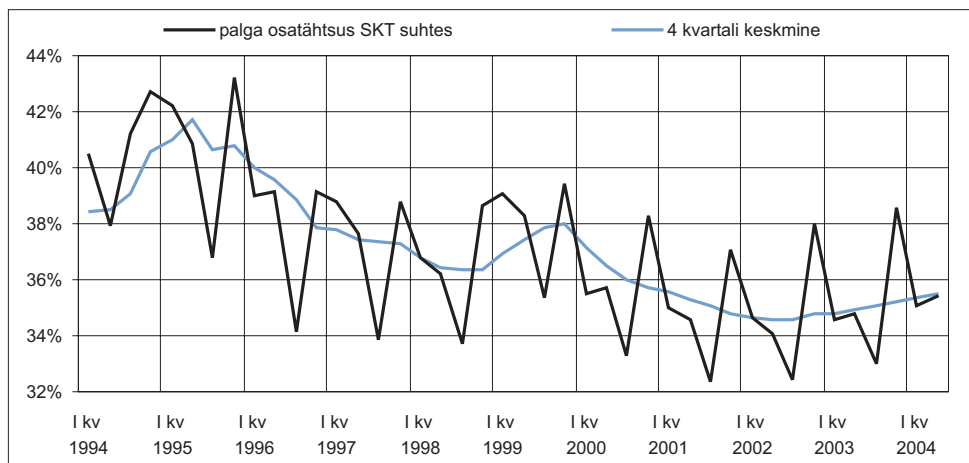
Enamik näitajaid viitas 2003. aastal töajõukulude kasvu kiirenemisele, mis näitas aeglustumise märke alles aasta lõpus ja 2004. a. algul. Nominaalpalga kasv oli 2004. aasta I poolaastal ligi 3 protsendipunkti aeglasem kui aasta varem ja langes I kvartalis 6,5%ni. Aprillis-mais kiirenes palgakasv taas 7,5%ni, mis jäi esialgsel hinnangul samasse suurusjärku töajõu tootlikkuse kasvutempoga.

Jätakuvalt madalana püsis palgakasv väikestes, kuni 50 töötajaga ettevõtetes, jäädes kogu poolaasta jooksul 2% piirsesse. Suurettevõtetes oli palgakasv kiirem, ehkki keskmiselt aeglustus

palgakasv kõigis eraettevõtetes IV kvartali 11,8%lt (2003. a 11,5%lt) 5,2%ni juba I kvartalis ning püsis samal tasemel ka II kvartalis. Väliskapitalile kuuluvates ettevõtetes palgakasv pisut kiirenes 6,6%lt aasta alguskuudes 8,5%ni aprillis-juunis. Riigile ja kohalikele omavalitsustele kuuluvates ettevõtetes/ametites ei ole palgakasv käesoleval aastal aeglustumist näidanud, püsites jätkuvalt ca 10% tasemel.

Koos nominaalpalga kasvu aeglustumisega aeglustus ka reaalkasv. 2003. aasta keskmiselt rohkem kui 8% tasemelt langes see I kvartalis 6%ni. Tänu inflatsiooni kiirenemisele aeglustus reaalkasv veelgi II kvartalis, mil selle kasvumääraks kujunes 4%. Kuna inflatsiooni kiirenemise ulatus aprillis-juunis oli mõneti ootamatu, siis võis ka reaalkasvu kasvu nii suur langus olla "tehnilise iseloomuga" ning ei pruugi peegeldada palgakasvu kestvat aeglustumist.

Ekspordi jätkuv, suhteliselt kõrge kasvutempo näitab, et tööjõukulude kasv ei ole halvendanud Eesti ettevõtete konkurentsivõimet. Jätkusuutliku majanduskasvu säilimine eeldab tootlikkuse eeliskasvu palgakulude ees. Viimase pooleteist aasta arengusuunad viitavad sellele, et ehkki palgakulude osakaal sisemajanduse kogutoodangus on püsinud suhteliselt stabiilsena (vt joonis 3.4), on need mõnel perioodil kasvanud lühiajaliselt ka tootlikkusest kiiremini.

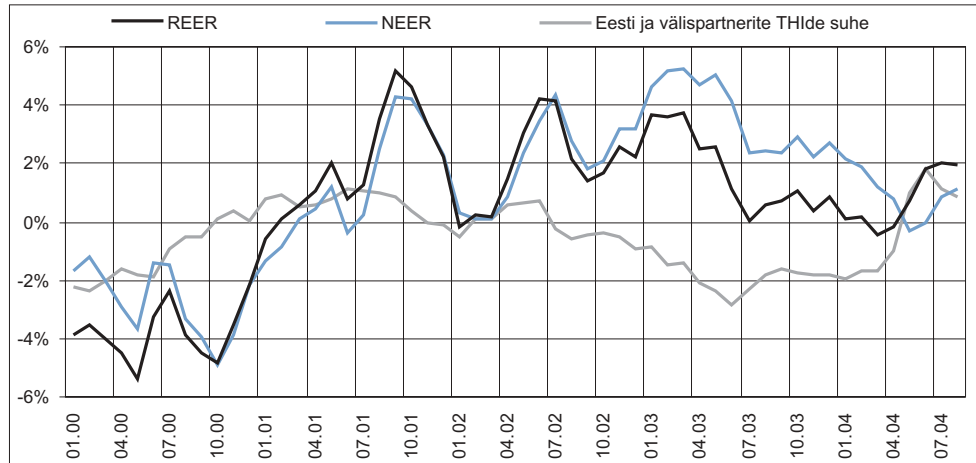

Joonis 3.4. Palgakulude osatähtsuse muut SKT suhtes

Krooni reaalkurs

Tarbijahindade kasvu kiirenemine peegeldus ka reaalkursi kiiremas kallinemises. **II kvartalis kallines Eesti krooni reaalkurs 0,8%, mis oli 0,9 pp võrra kõrgem eelneva kvartali näitajast** (vt joonis 3.5). Reaalkursi kallinemine oli seekord tingitud Eesti inflatsiooni suhtelisest kiirenemisest, efektiivse nominaalkursi muutuse mõju oli tagasihoidlik.

Tööstusriikide valuutade suhtes tõusis Eesti krooni reaalne vahetuskurs I kvartali 0,5%lt 2,7%ni II kvartalis, mis oli tingitud Eesti inflatsiooni kiirenemisest. Siirderiikide valuutade suhtes kiirenes krooni reaalkursi odavnemine samuti, I kvartali 1,5%lt 3,9%ni. Läti lati suhtes odavnes Eesti kroon 1,2%, Leedu liti suhtes kallines 1,7% ning Vene rubla suhtes odavnes 7,1%, mille põhjuseks oli see, et Läti ja Venemaa inflatsioonimäärad olid Eesti määrdest kõrgemad (ületasid valuuta nominaalkursi muutuse ja Eesti inflatsiooni summaarset efekti).

Joonis 3.5. Eesti krooni reaali- ja nominaalkursi muut

Sõltumatult sisemaistest hinnamuutustest kujunesid kaubavahetusolud II kvartalis Eesti jaoks ebasoodsamaks ning impordihindade kasv ületas ekspordihindade oma 1,6 protsendipunktiga. Kui möödunud aastal kasvasid ekspordihinnad 6,6%, samas kui impordihinnad alanesid 1,7%, siis I kvartalis nende kasvutempode erinevus vähenes (ekspordihindade kasv aeglustus 3,6%ni, impordihindade langus 1,3%ni). II kvartalis jätkus ekspordihindade kasvu aeglustumine (1,0%ni), impordihinnad aga kasvasid 2,6%. Impordihindu mõjutas tugevasti kasvu suunas kütusehindade kallinemine maailmaturul. Juulis tõusid ekspordihinnad keskmiselt 1,4% ning impordihinnad 2,0%.